

چهارشنبه-۱۴مرداد۱۴۰۵-سال دوازدهم-شماره ۲۵۵۲

اقتصاد دریا

شیلات

شیلات خوزستان؛ از پتانسیل و تولید بالا تا کاهش شدید نیرو و کمبود امکانات

سرپرست شیلات خوزستان با اشاره به تولید بیش از ۱۳۰ هزار تن آبیزی در استان گفت: هر شهرستان استان به‌تهایی می‌تواند یک استان از نظر تولیدات باشد. به‌عنوان نمونه، شهرستان شوشتر بیش از ۲۰ هزار تن و خرمشهر بیش از آن تولید ماهیان گرمابی دارند. به گزارش اقتصادسراسرآمد، سید شریف موسوی با اشاره به ظرفیت‌های بالای شیلات استان، به ایسنا اظهار کرد: استان خوزستان با تولید بیش از ۱۳۰ هزار تن آبیان، رتبه بسیار بالایی در کشور دارد. در بخش صید و صیادی با داشتن ۲۳۰ کیلومتر ساحل در خلیج فارس و ۱۱ بندر صیادی، یکی از استان‌های مهم کشور محسوب می‌شوم. وی افزود: خوزستان در بخش آبی‌زی‌پروری و منابع داخلی بی‌نظیر است و دو تالاب مهم هوراالعظیم و شادگان را در خود دارد. تالاب شادگان از سه بخش کاملاً شور، لب‌شور و شیرین تشکیل شده که انواع ماهیان بومی در آن زندگی می‌کنند. برای حفظ این بانک ژنتیکی، سالانه میلیاردها تومان هزینه و بیش از ۱۰ میلیون قطعه بچه‌ماهی بومی در تالاب‌ها، منابع آبی بهمنشیر، ایده و کارون رهاسازی می‌شود. موسوی با بیان اینکه خوزستان رتبه دوم تولیدات آب‌های داخلی را دارد، گفت: هر شهرستان استان به‌تهایی می‌تواند یک استان از نظر تولیدات باشد. به‌عنوان نمونه، شهرستان شوشتر بیش از ۲۰ هزار تن و خرمشهر بیش از آن تولید ماهیان گرمابی دارند و حدود ۱۲ درصد تولید ماهیان گرمابی کشور در خوزستان انجام می‌شود.

وی با اشاره به مشکلات اساسی شیلات، بیان کرد: یکی از مشکلات عمده، مساله آب است. در تمام دنیا اگر کسی بهره‌وری بیشتری داشته باشد، پاداش می‌دهند، اما در خوزستان اگر تولید یک استخر از ۳ تن به ۱۰ تن برسد، به جای پاداش، جریمه می‌شوم. قانونی از دهه ۴۰ ه‍.شور پابرجاست که باید ۳درصد تولید را پرداخت کنیم. جالب اینکه آبی که در پرورش ماهی مصرف می‌شود، که ماهی مصرف‌کننده آب نیست و ۸۰درصد آن به رودخانه بازمی‌گردد و دوباره به مافروخته می‌شود. در خوزستان آب سه بار فروش می‌رود و حتی زهکش‌ها نیز فروخته می‌شود.

هشدار جدی به پرورش دهندگان میگو؛ تشدید مدیریت امنیت زیستی در پی افزایش دمای هوا

مدیرکل دفتر امور میگو و آبی‌زبان آب شور سازمان شیلات ایران، با توجه به پیش‌بینی افزایش دمای هوا در روزهای آتی، نسبت به بروز بیماری‌های باکتریایی در مزارع پرورشی هشدار داد و بر ضرورت اجرای فوری دستورالعمل‌های امنیت زیستی تأکید کرد.

به گزارش اقتصادسراسرآمد، مهرداد محمدی دوست با اشاره به مخاطرات ناشی از گرمای شدید هوا برای فعالیت‌های آبی‌پروری، اظهار داشت: افزایش بی‌سابقه دما، ریسک شیوع بیماری «نکروز حاد هپاتو پانکراس» را در مزارع میگو به شدت افزایش می‌دهد؛ لذا رعایت دقیق پروتکل‌های بهداشتی توسط پرورش دهندگان برای حفظ سرمایه ملی و تداوم تولید الزامی است. وی در خصوص مزارع فعال، بر مدیریت کیفی آب و هوادهی از طریق تعویض مناسب و به‌موقع آب استخرها و بهره‌گیری از دستگاه‌های هوادهی با قدرت و تعداد متناسب با تراکم ذخیره‌سازی تأکید کرد. محمدی دوست، همچنین استفاده از بهبوددهنده‌های کیفیت آب، خوراک و بستر، به‌کارگیری خوراک باکیفیت به همراه کاهش میزان غذادهی و نیز اقدام برای برداشت دقیق است. مدیرکل دفتر امور میگو و آبی‌زبان آب شور یادآور شد: آن دسته از پرورش دهندگانی که هنوز اقدام به ذخیره‌سازی نکرده‌اند، موظف‌اند تراکم ذخیره‌سازی استاندارد را به‌طور دقیق رعایت کنند تا از فشارهای بیولوژیک بر محیط پرورش جلوگیری شود. محمدی دوست در پایان با تأکید بر ضرورت گذار از شیوه‌های سنتی برای دستیابی به مدیریت بهینه در بلندمدت، تغییر ساختار استخرها را طریق پوشش‌دار کردن بستر و کوچک‌سازی مساحت آن‌ها را راهکاری اساسی دانست. این اقدامات زیرساختی ضمن افزایش کنترل بر محیط کشت، تاب‌آوری صنعت میگوی کشور را در برابر تغییرات اقلیمی به‌طور چشمگیری ارتقا خواهد داد.

«سراسرآمد» بررسی می‌کند؛

«ماهی ارزان است» چرا به سفره مردم نمی‌رسد؟روایت آمارها در برابر واقعیت بازار آبی‌زبان

برخی گزارش‌ها میانگین جهانی مصرف آبی‌زبان را بالاتر از سطح مصرف در ایران اعلام می‌کنند. این فاصله نشان می‌دهد هنوز ظرفیت بزرگی برای توسعه مصرف داخلی وجود دارد؛ ظرفیتی که تحقق آن تنها بسا افزایش تولید امکان‌پذیر نخواهد بود.

«سفره مردم» مهم‌ترین شاخص موفقیت

واقعیت این است که هیچ شاخصی به اندازه سفره مردم نمی‌تواند موفقیت یا ناکامی یک سیاست را نشان دهد. اگر تولید افزایش یافته است، باید در مصرف دیده شود. اگر ماهی ارزان‌تر شده است، باید در سبد خانوار دیده شود. اگر سیاست‌های توسعه‌ای موفق بوده‌اند، باید در سرانه مصرف نمایان شوند.

اقتصادسراسرآمد بر این باور است که میان آمارهای تولید و واقعیت بازار هنوز فاصله وجود دارد؛ فاصله‌ای که تا رفع آن، نمی‌توان از تحقق کامل هدف افزایش مصرف آبی‌زبان سخن گفت.

جمع‌بندی اقتصادسراسرآمد: سازمان شیلات در یک نکته درست می‌گوید؛ ماهی قربانی تورم عمومی اقتصاد کشور است و این بخش نیز از فشار هزینه‌ها مصون نمانده است. اما در مقابل، جامعه نیز یک پرسش کاملاً منطقی دارد؛ چرا با وجود افزایش تولید، تنوع گونه‌ها و برنامه‌های متعدد توسعه‌ای، ماهی هنوز برای بخش قابل توجهی از مردم به یک کالای کم‌مصرف تبدیل شده است؟

شاید زمان آن رسیده باشد که به جای تمرکز صرف بر آمار تولید، شاخص دیگری نیز مبنای ارزیابی قرار گیرد؛ شاخصی به نام «سهام واقعی ماهی در سفره مردم».

زیرا برای مصرف‌کننده، ارزان‌ترین ماهی آن ماهی نیست که در گزارش‌های تولید ثبت شده باشد؛ ارزان‌ترین ماهی، همان ماهی است که بتواند بدون دغدغه وارد سبد خرید خانواده شود.

زنجیره‌ای که هنوز کامل نشده است

یکی از چالش‌های قدیمی صنعت شیلات، فاصله میان تولیدکننده و مصرف‌کننده است. هزینه حمل‌ونقل، نگهداری سردخانه‌ای، فرآوری، بسته‌بندی، توزیع و واسطه‌گری باعث می‌شود قیمت نهایی محصول در بازار تفاوت قابل توجهی با قیمت اولیه داشته باشد. در چنین شرایطی، حتی افزایش تولید نیز الزاماً به کاهش قیمت برای مصرف‌کننده منجر نمی‌شود.

این همان حلقه مفقوده‌ای است که سال‌هاست درباره آن صحبت می‌شود؛ حلقه‌ای که اگر اصلاح نشود، رشد تولید نمی‌تواند به افزایش مصرف منجر شود.

«فرهنگ مصرف» همه‌ماجران نیست

یکی دیگر از استدلال‌های مطرح‌شده، ضعف فرهنگ مصرف آبی‌زبان در کشور است. بدون تردید این موضوع واقعیت دارد. هنوز در بسیاری از مناطق کشور مصرف ماهی به اندازه گوشت مرغ و گوشت قرمز رایج نیست. اما پرسش اینجاست که آیا می‌توان همه مسئله را به فرهنگ مصرف تقلیل داد؟

اگر فرهنگ مصرف ضعیف است، طی سال‌های گذشته چه برنامه فراگیر و مستمری برای آموزش، تبلیغ و ترویج مصرف آبی‌زبان اجرا شده است؟ چه میزان سرمایه‌گذاری برای معرفی گونه‌های ارزان‌قیمت، آموزش روش‌های پخت و توسعه بازار مصرف صورت گرفته است؟ تجربه جهانی نشان می‌دهد افزایش مصرف آبی‌زبان تنها با افزایش تولید محقق نمی‌شود؛ بلکه به شبکه توزیع کارآمد، قیمت قابل دسترس، آموزش مصرف و سیاست‌های حمایتی نیاز دارد.

فاصله با استانداردهای جهانی

اگر چه سرانه مصرف آبی‌زبان در ایران طی دهه‌های گذشته رشد کرده، اما همچنان با میانگین جهانی فاصله دارد.

قول‌آلا از گوشت قرمز پایین‌تر است و برخی گونه‌های صیدی حتی با قیمت‌های بسیار کمتر در بازار عرضه می‌شوند. این استدلال از منظر آماری قابل دفاع است؛ اما از نگاه مصرف‌کننده، معیار ارزانی چیز دیگری است. برای خانواده‌ای که با محدودیت درآمد مواجه است، مقایسه قیمت گوشت خالص ماهی با گوشت خالص گوساله چندان تعیین‌کننده نیست. آنچه اهمیت دارد مبلغی است که در لحظه خرید از جیب پرداخت می‌شود. خانوار هنگام مراجعه به بازار با قیمت نهایی فروشگاه روبه‌رو است، نه قیمت مزرعه، اسکله یا آمارهای تولید. به همین دلیل است که گاهی یک کالای «ارزان‌تر» در محاسبات رسمی، در عمل به کالای کم‌مصرف در سبد خانوار تبدیل می‌شود.

ماهی ارزان کجاست؟

یکی از محورهای اصلی جوابیه سازمان شیلات، وجود گونه‌های ارزان‌قیمت همچون کیکلا، سارادین، گراف و برخی گونه‌های بومی جنوب کشور است. اما اینجا یک پرسش مهم مطرح می‌شود: آیا این گونه‌ها در سراسر کشور به آسانی در دسترس مردم قرار دارند؟ واقعیت بازارهای مصرف در شهرهای مرکزی و غیرساحلی کشور نشان می‌دهد بسیاری از مصرف‌کنندگان اساساً با این گونه‌ها آشنایی ندارند یا دسترسی مستمر به آن‌ها ندارند. در چنین شرایطی، استاندارد وجود ماهی ارزان در آمار تولید الزاماً به معنای حضور آن در سبد خرید خانوار نیست. اقتصادسراسرآمد معتقد است موفقیت سیاست‌های شیلات زمانی قابل اندازه‌گیری است که آبی‌زبان ارزان‌قیمت در شبکه توزیع کشور به سادگی قابل دسترس باشند، نه صرفاً در گزارش‌های تولید.

سفره گروه شیلات-امید اسماعیلی-سال‌هاست که

مستولان حوزه شیلات از افزایش تولید، توسعه آبی‌زی‌پروری، رشد صید، تنوع گونه‌های آبی‌زی و ضرورت افزایش مصرف ماهی سخن می‌گویند. در تازه‌ترین موضع‌گیری‌ها نیز تأکید شده که ادعای گرانی ماهی نسبت به سایر منابع پروتئینی چندان دقیق نیست و حتی در برخی موارد، گوشت ماهی از گوشت قرمز ارزان‌تر تمام می‌شود. اما پرسش اصلی همچنان پابرجاست؛ اگر ماهی ارزان‌تر شده و تولید نیز افزایش یافته است، چرا سهم آن در سفره بسیاری از خانوارهای ایرانی همچنان محدود باقی مانده است؟

اقتصادسراسرآمد معتقد است پاسخ این پرسش را باید نه در آمارهای تولید، بلکه در واقعیت بازار، قدرت خرید خانوار و الگوی مصرف جست‌وجو کرد.

تولید افزایش یافته، اما مصرف چه؟

سازمان شیلات طی سال‌های اخیر بارها از رشد تولید آبی‌زبان و افزایش عرضه سخن گفته است. حتی بر اساس آمارهای رسمی، سرانه عرضه آبی‌زبان در کشور به بیش از ۱۴ کیلوگرم در سال رسیده و برنامه‌هایی برای افزایش مصرف نیز در دستور کار قرار دارد. اما واقعیت این است که افزایش تولید الزاماً به معنای افزایش مصرف نیست. تجربه بازار نشان می‌دهد میان «تولید» و «عرضه» و «مصرف واقعی» فاصله قابل توجهی وجود دارد. بسیاری از خانوارها در شرایطی قرار دارند که حتی اگر ماهی نسبت به برخی اقلام پروتئینی ارزان‌تر باشد، همچنان توان خرید مستمر آن را ندارند.

معیار ارزانی چیست؟

شیلات در دفاع از سیاست‌های خود می‌گوید قیمت ماهی

بازتاب

مشاور رئیس سازمان شیلات ایران به سراسرآمد می‌گوید:

بازسازی هوشمند شیلات؛ از احیای زیرساخت‌ها تا بازآفرینی زنجیره‌های تأمین

مشاور رئیس سازمان شیلات ایران در امور توسعه ارزش افزوده و زنجیره تأمین محصولات آبی‌زی با است که آثار جنگ، تخریب زیرساخت‌ها و درآیی‌های فیزیکی خلاصه نمی‌شود بلکه در بسیاری از موارد، آنچه بیش از تأسیسات و تجهیزات آسیب می‌بیند، شبکه‌ای است که تأمین نهاده‌ها را به تولید را به فرآوری، فرآوری را به بازار و در نهایت بازار را به مصرف‌کننده متصل می‌کند. مشاور رئیس سازمان شیلات ایران در امور توسعه ارزش افزوده و زنجیره تأمین محصولات آبی‌زی، افزود: از این منظر، اختلال در زنجیره‌های تأمین یکی از ماندگارترین پیامدهای جنگ برای اقتصاد کشورهاست و بازسازی واقعی زمانی معنا پیدا می‌کند که این زنجیره‌ها با ساختاری کارآمدتر، منعطف‌تر و تاب‌آورتر از گذشته بازطراحی شوند. وی خاطرنشان ساخت: در بخش شیلات، زنجیره تأمین صرفاً به جابه‌جایی محصولات آبی‌زی محدود نیست؛ بلکه مجموعه‌ای از فعالیت‌های بهم‌پیوسته را دربرمی‌گیرد که از تأمین نهاده‌ها، خوراک آبی‌زبان، تجهیزات و خدمات فنی آغاز می‌شود و تا تولید، فرآوری، بسته‌بندی، نگهداری، حمل‌ونقل، صادرات، توزیع و عرضه به مصرف‌کننده ادامه می‌یابد.

این مقام مسئول در سازمان شیلات ایران، اذعان داشت: از همین رو، هرگونه اختلال در هر یک از این حلقه‌ها، می‌تواند عملکرد کل شبکه را تحت تأثیر قرار داده و هزینه‌های اقتصادی، اجتماعی و حتی امنیتی قابل توجهی به همراه داشته باشد. عباسپور نادری با اشاره به اینکه دوره پس از جنگ، فرصتی برای بازنگری در شیوه مدیریت این زنجیره‌ها محسوب می‌شود، تصریح کرد: هدف نباید صرفاً بازگرداندن شرایط به وضعیت پیشین باشد؛ بلکه باید از این مقطع برای اصلاح ساختارها، رفع گلوگاه‌های مزمن، ارتقای بهره‌وری، افزایش انعطاف‌پذیری و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین استفاده کرد. مشاور رئیس سازمان شیلات ایران در امور توسعه ارزش افزوده و زنجیره تأمین محصولات آبی‌زی در ادامه گفته‌های خود بیان داشت: بازسازی زمانی ارزشمند خواهد بود که علاوه بر جبران خسارت‌ها، ظرفیت کشور را برای مواجهه با بحران‌های آینده نیز افزایش دهد. وی با بیان اینکه یکی از مهم‌ترین چالش‌های پیش روی بخش شیلات، وابستگی برخی حلقه‌های زنجیره تأمین به منابع محدود، مسیرهای خاص حمل‌ونقل یا تأمین‌کنندگان مشخص است، گفت: تجربه بحران‌های سال‌های اخیر در جهان نشان داده است که تنوع‌بخشی به منابع تأمین، توسعه ظرفیت‌های داخلی، تقویت زیرساخت‌های لجستیکی و ایجاد ذخایر راهبردی نهاده‌ها، از مهم‌ترین الزامات افزایش تاب‌آوری این بخش به شمار می‌رود.

درپچه

وزیر صمت:

خواستار پیگیری مشکلات کانتینرهای ایرانی در بندر کراچی شد

وزیر صنعت، معدن و تجارت ایران در دیدار دوجانبه با وزیر بازرگانی پاکستان، خواستار پیگیری فوری مشکلات مربوط به کانتینرهای ایرانی منتقل‌شده به بندر کراچی شد و بر دستیابی به سطح

تجارت ۱۰ میلیارد دلاری میان تهران-اسلام‌آباد در بازه زمانی یک‌ساله تأکید کرد.

به گزارش اقتصادسراسرآمد، سیدمحمد اتابک در دیدار دوجانبه با جام کمال‌خان، وزیر بازرگانی پاکستان، خواستار پیگیری موضوع صدور مجوزهای انتقال و حمل دریایی، بخشودگی هزینه‌های انبارداری و رفع مشکلات تشریفاتی و اداری تریخیص و انتقال محموله‌ها شد.

وی دراین‌باره گفت: رفع این مشکلات، مسیر ترانزیت از بندار پاکستان را هموار کرده و جایگاه بندر کراچی، قاسم و گوادر را در تجارت منطقه‌ای تقویت خواهد کرد. اتابک با اشاره به ضرورت توسعه روابط اقتصادی میان دو کشور اضافه کرد: ایران و پاکستان برای تقویت اقتصاد ملی خود نیازمند گسترش مناسبات دوجانبه هستند و همسایگی، موقعیت جغرافیایی و ظرفیت‌های متنوع دو کشور، توسعه این روابط را به ضرورتی اجتناب‌ناپذیر تبدیل کرده است.

وی ضمن استقبال از ابتکارهای دولت پاکستان برای تسهیل تجارت با ایران، اقدامات اخیر این کشور از جمله صدور بخشنامه‌های ترانزیتی، فراهم‌کردن امکان حمل‌ونقل کالاهای اساسی از مسیرهای هوایی و معافیت برخی اقلام صادراتی از امور مالی و بانکی را مثبت ارزیابی کرد و خواستار اجرای سریع این بخشنامه‌ها و افزایش دامنه شمول آنها شد.

وزیر صنعت، معدن و تجارت همچنین بر تسری این تسهیلات به تمامی مسیرهای زمینی، هوایی و دریایی تأکید کرد و گفت: در صورت رفع موانع موجود، انعقاد قرارداد تجارت آزاد، ایجاد ارتباطات مستقیم مالی و بانکی و کاهش مقررات دست‌وپاگیر و بوروکراسی اداری، دستیابی به سطح تجارت ۱۰ میلیارد دلاری میان دو کشور در بازه زمانی یک‌ساله امکان‌پذیر خواهد بود.

اتابک اجرای دستورالعمل ترانزیت کالا از بندار پاکستان به ایران را اقدامی مهم در ارتقای جایگاه ترانزیتی پاکستان در منطقه و رونق تجارت منطقه‌ای دانست و بر ضرورت تسریع و تسهیل اجرای آن تأکید کرد.

وی افزود: تنوع‌بخشی به مسیرهای ترانزیتی، شامل مسیرهای زمینی، هوایی و دریایی، اهمیت ویژه‌ای دارد. با توجه به شرایط منطقه‌ای و برنامه جمهوری اسلامی ایران برای جایگزینی مسیر پاکستان با امارات، اجرای سریع

این دستورالعمل می‌تواند نقش موثری در توسعه تجارت دوجانبه و منطقه‌ای ایفا کند.

اتابک با اشاره به نقش مسیرهای زمینی در تجارت ایران و پاکستان، گفت: زمان توقف ناوگان تجاری و انجام تشریفات گمرکی و مرزی بیش از حد معمول است. همچنین کاهش شدید تردد در پایانه مرزی میرجاوه-تفتان طی روزهای اخیر باید به‌صورت فوری بررسی و برطرف شود.